
MEFANET 2013: ŽIVOT JE KRUH

Jakub Gregor, Daniel Schwarz, Martin Komenda (IBA MU)

Číslo sedm je obvykle považováno za šťastné či magické, dokonce i v matematice patří mezi tzv. příznivá čísla. Míra štěstí a okouzlení u účastníků sedmého ročníku konference MEFANET byla sice asi různá, ale o jejich velké přízni věnované síti českých a slovenských lékařských fakult nelze pochybovat.

Stejně jako loni se tradiční dvoudenní setkání konalo v brněnském Hotelu International, který poskytl ve dnech 26.–27. listopadu prostory a zázemí zástupcům lékařských a zdravotnických fakult a pracovišť zabývajícím se moderními metodami výuky medicíny a využitím informačních technologií v této oblasti. Přivítání účastníků a zahájení konference se ujal prof. Stanislav Štípek z 1. LF UK a pravidelnou „zprávu o stavu unie“ přednesl dr. Daniel Schwarz z IBA LF MU. Ve svém příspěvku se soustředil na šest oblastí a cílů, jichž se MEFANET aktuálně snaží dosáhnout, ať už jde o vybudování platformy pro sdílení elektronických výukových děl a systému pro hodnocení jejich kvality (obě tyto položky lze v současné době odškrtnout jako splněné), využití systémů pro elektronické testování, rozvoj platformy MEFANET směrem ke komplexní ICT infrastruktuře, rozšiřování sítě o další instituce nebo získávání zdrojů pro její fungování.

Již několik let se úvodní program konference MEFANET odehrává v režii pozvaných zahraničních hostů a nejinak tomu bylo i letos. Jako první se za řečnický pultík postavil prof. Panagiotis Bamidis z Aristotelovy univerzity v Soluni. Jeho úvodní kompliment vůči unikátní středoevropské spolupráci na poli medicínského vzdělávání určitě nebyl pouhou zdvořilostí k hostitelům. Přednáška samotná,

nazvaná The Role of Big Data and Learning Analytics in Medical Education, pak byla zaměřená spíše na koncové fáze tvorby a využívání elektronických učebních materiálů – analýzu dat o tom, jak uživatelé s daným dílem pracují, čemu se věnují a jak dlouho. Všechny tyto informace lze analyzovat a získat tak mnoho informací a podnětů pro další vývoj. Jedná se však obvykle o velké objemy dat, které jdou svým množstvím za možnosti běžných databází, proto je v této souvislosti používán termín „big data“.

Tradiční zemí, z níž jsou na MEFANET přednášející zvaní, je Velká Británie, kterou tentokrát zastupoval dr. Simon Wilkinson z Univerzity v Nottinghamu. Ten se věnoval dalšímu aktuálnímu tématu – elektronickému testování studentů. Představil systém Rogö a koncept „4P“ (Purpose, People, Process, Performance), který by měl být při celém procesu tvorby a využívání elektronických testů následován. V prezentaci rovněž upozornil i na některé praktické aspekty e-testování, například jak rychle a elegantně řešit potíže technického rázu (když máte v místnosti 300 studentů u 300 PC, určitě alespoň jeden zapomene přístupové údaje a nejméně jednomu celý systém spadne) nebo i na to, že je třeba mít na zřeteli studenty s různými zdravotními omezeními (zejména zraku). Že je elektronické testování opravdu vděčné a rozmanité téma, potvrdil ostatně i samostatný blok přednášek, který proběhl druhý den konference. Zazněly v něm jak příspěvky spíše teoretické v podání hlavních odborníků v této oblasti z 1. LF UK a LF MU, tak i ty praktické, ukazující na konkrétní využití a problémy. V každém případě lze konstatovat, že jak u vzdělávacích materiálů, tak i u elektronických testů je závěrečným krokem hodnocení odezvy uživatelů a celý proces tvorby se vlastně vrací na začátek svého životního cyklu a vzniká dílo nové, které reflektuje zkušenosti z fáze předchozí. Řčení „život je kruh“ tedy platí i pro medicínské vzdělávání.

Ve výčtu zahraničních hostů samozřejmě nesmíme zapomenout ani na dr. Adriana Raudaschla z Medikidz Ltd. (Velká Británie), který je ostatně účastníkem konference MEFANET znám už z loňska, kdy přednášel prostřednictvím videokonference. Tentokrát se do Brna dostavil osobně, aby zde vedl workshop nazvaný Gamification of Medical Education. Adrian během 75 minut provedl účastníky workshopu životním cyklem vývoje softwarových aplikací a her pro segment medicíny, a umožnil tak i laikům nahlédnout pod pokličku vývoje, nasazení a testování prototypů aplikací. Přitom stihnul kromě četných ukázek případových studií medicínských aplikací účastníky také aktivně zapojit, a to když rozdělení ve skupinách navrhovali základní kontury čtyř různých aplikací, které by mohly v blízké budoucnosti zacetit určitou díru na trhu, která se ukazuje alespoň podle průzkumu realizovaného na App Store a Google Play.

Z dalšího velmi bohatého programu konference vyberme například sekci věnující se bezpečnosti a managementu klinických dat, což je stále důležitější téma nejen ve vzdělávání, ale zejména v běžném nemocničním provozu. Kybernetické útoky jsou totiž v současnosti mnohem aktuálnější a častější hrozbou než teroristické, mohou se opravdu přihodit komukoliv a vyžadují reakci v řádu několika sekund. A to platí nejen pro lidi, kteří mají IT bezpečnost na starosti, ale pro všechny uživatele připojené k Internetu, přestože mohou brát některá opatření jako obtěžující nutné zlo.

Dopad e-learningu na konkrétní obor medicíny je také nedílnou součástí konference MEFANET – v letošním roce to byla biofyzika a medicínská informatika. Obě oblasti jsou v současné době velmi důležitou součástí vzdělávání budoucích lékařů a zdravotnických pracovníků, bez nichž víceméně nelze některé aspekty medicíny dobře pochopit. V některých přednáškách však zazníval i poněkud pesimistický tón, zejména pokud jde o znalosti základů fyziky u nových studentů a obecně o „nadšení“, jaký tento předmět u nich vzbuzuje.

Jestliže jsme před rokem psali o dravém nástupu nelékařských zdravotnických věd, letošní ročník konference to jen potvrdil. Nelékařským oborům byly věnovány hned dvě samostatné obsáhlé sekce a téma

vzdělávání sester a dalších zdravotnických pracovníků prosáklo i do dalších bloků a diskuzí. Vzniká zde také mnoho zajímavých edukačních děl, nicméně je zřejmé, že i vzdělávací materiály pro nelékařské obory budou muset projít podobnou cestou jako celý MEFANET, tedy směrem ke garanci obsahu a komplexnímu hodnocení kvality.

Velmi bohatou diskuzi zažila (ostatně jako vždy) sekce zaměřená na legislativní a právní aspekty aktivit sítě MEFANET – letos zaměřená na nové politiky univerzitních nakladatelství a princip „open access“. Jako „panelisté“ diskuzi otevřeli prof. Stanislav Štech (prorektor Univerzity Karlo-

vy v Praze), dále Mgr. Petr Valo (ředitel vydavatelství Karolinum), dr. Hana Dziková (ředitelka vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci) a Mgr. Jakub Michálek (právník, místopředseda Pirátské strany). Z diskuze vyplynula jednak absence koordinující role státu při vytváření postoje či politiky „open access“ a dále fakt, že pro obdobné diskuzní platformy je třeba vyhradit příště více času, neboť zjevně přinášejí pro komunitu MEFANET stále velmi atraktivní diskuzní podněty.

Nabitý odborný program letošního ročníku konference MEFANET byl ukončen poděkováním všem partnerům, řečníkům, panelistům, předsedajícím i aktivně diskutujícím v pozdním odpoledni druhého dne a večer pak proběhlo další otevřené setkání Koordinační rady MEFANET. Jednání se neslo v duchu spokojenosti s právě ukončenou konferencí – organizační tým dostal zelenou pro pokračování v příštích letech ve stejném duchu, velmi pozitivně byl hodnocen odklon od paralelních sekcí směrem k „single-track“ konceptu. Věcná diskuze se vedla zejména o časopisu MEFANET Journal (print: ISSN 1805-9163, online: ISSN 1805-9171) – jeho odborném zaměření a indexování v citačních databázích.

Tradice konferencí MEFANET bude pokračovat i v roce 2014 – osmé setkání českých a slovenských lékařských a zdravotnických fakult a pracovišť se bude konat 26.-27. listopadu 2014 v Brně.

